

33. Urheilu- ja ulkoilutoimi

Urheilu- ja ulkoilulautakunta

Urheilu- ja ulkoilulautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan kokoonpano v. 1964 oli sama kuin edellisenä vuonna. Varapuheenjohtajana toimi kertomusvuonna apul.joht. Erkki Linkomo. Kaupunginhallitusta edusti opetustointia johtava apul.kaup.joht. Aarre Loimaranta.

Lautakunta kokoontui 29 kertaa ja sen käsittelemien asioiden luku oli 553. Saapuneita kirjeitä oli 1 077 ja lähetettyjä 147. Eläintarhajaosto kokoontui 9 kertaa ja sen pöytäkirjojen pykälien luku oli 39. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 2 ja 6.

Uuden johtosäännön hyväksyminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6. lautakunnalle uuden johtosäännön, joka tuli voimaan 1.9. Huomattavimmat muutokset olivat lautakunnan nimen muuttaminen urheilu- ja ulkoilulautakunnaksi sekä eläintarha- ja retkeilyjaostojen lakkauttaminen.

Avustusten jako. Erilaisia avustusmäärärahoja oli merkitty lautakunnan käytettäväksi kertomusvuoden talousarvioon yht. 279 000 mk.

Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatusta 169 000 mk:n suuruisesta määrärahasta myönnettiin avustus 165 seuralle. Suurin avustus oli määrältään 7 000 mk ja pienin 100 mk (8.5. 192 §).

Piirien kurssitoiminnan tukemiseen tarkoitettusta 4 000 mk:n määrärahasta myönnettiin 6 piirijärjestölle avustukset, joista suurin oli 2 200 mk ja pienin 400 mk (10.4. 138 §).

Urheiluseurojen nuorten leiritoiminnan tukemiseen tarkoitettusta 8 000 mk:n määrärahasta myönnettiin avustus 32 seuralle. Avustuksen suuruus oli 1.23 mk yhden leiriläisen leiripäivää kohden (9.10. 401 §).

Virastojen ja laitosten henkilökunnan urheilutyön tukemiseen tarkoitettusta määrärahasta saivat osuuden 25 työntekijäin yhteenliittymää 12 virastosta. Suurin osuus oli 400 mk ja pienin 50 mk (8.5. 194 §).

Vuokraukset ym. Kauhalan ulkoilualueeseen kuuluvan Forssgård-nimisen tilan 16 ha:n suuruiset peltomaat sekä talousrakennukset päätettiin vuokrata Karl Sundströmille 1.1.—31.12.1965 väliseksi ajaksi 800 mk:n vuokrasta sekä 1.10.1964 lukien tilan asuinrakennuksesta 2 huonetta ja keittiö 75 mk:n kuukausivuokrasta (25.9. 388 §).

Helsingin Golfklubille päätettiin vuokrata Talin kartanon päärakennus sekä 54.4 ha:n suuruinen alue golfkenttänä käytettäväksi ajaksi 1.1.1965—31.12.1969 indeksiin sidotusta vuosivuokrasta, jonka suuruus oli 1 600 mk (18.12. 513 §).

Helsingfors Lawn-Tennis Club -nimiselle yhdistykselle päätettiin vuokrata Meilahden urheilupuistoon rakennettavat massapintaiset tenniskentät ja pukusuojarakennuksen yläkerta kertomusvuoden ulkopelikauden alusta 31.12.1968 saakka 1 562 mk:n suuruudesta indeksiin sidotusta vuokrasta pelikaudelta (10.4. 142 §). Yhdistykselle päätettiin luovuttaa em. Meilahden kenttien valmistumiseen asti Töölön pallokentän tenniskentät pukusuojineen, kuitenkin vain siihen saakka, kunnes Jäähallin rakennustyöt alkaisivat (24.4. 170 §).

Helsingin Ponnistus -nimiselle seuralle päätettiin vuokrata viideksi vuodeksi 1.1. 1964 lukien Kivinokan ulkoilupuistosta 7 × 12 m:n suuruinen määräala saunarakennuksen paikaksi 5 mk:n vuosivuokrasta (24.1. 53 §).

Lautakunta päätti myöntää Helge Ekholm ja Yrjö Salonen nimisille henkilöille oikeuden kalastusmajojen pitämiseen Tallsjär-nimisellä saarella 1.1.—31.12. välisenä aikana kertomusvuonna 15 mk:n vuokrasta (15.4. 158 §).

Lautakunta päätti vuokrata seuraavat kahvilat, kioskit ym. jäljempänä mainituille henkilöille tai yhtymille: Korkeasaaren Ravintola Oy:lle Korkeasaaren ravintolarakennuksen ja kioskit, uimalaitoksen kioskia lukuun ottamatta, 1 804 mk:n suuruudesta, indeksiin sidotusta perusvuosivuokrasta ja 1½ %:n suuruudesta, kokonaisu-myynnistä riippuvasta vaihtuvasta vuosivuokrasta sekä kafeteriarakennuksen 1 503 mk:n perusvuosivuokrasta ja vuosivuokrasta, joka oli 4 % kokonaisu-myynnistä (17.1. 38 §);

Uimastadionin kafeterian ajaksi 1.5.1964—31.12.1968 ravintolapääll. Reino Lah-tiselle 11 250 mk:n indeksiin sidotusta vuosivuokrasta (10.4. 147 §);

Hietarannan kaksi kioskia ja pukusuojarakennuksen Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin Sotainvalidit -nimiselle yhdistykselle kaupunginvaltuuston 22.4. tekemän päätöksen mukaisilla ehdoilla (8.5. 195 §);

Töölön pallokentän ja sen luistinradan kahvilakioskin pito-oikeuden kaup. Severi Virtapurolle v:ksi 1965—1969 entisillä ehdoilla sekä 3 730 mk:n perusvuokrasta vuodessa (25.9. 385 §);

Soutustadionin Helsingin Operettiteatterin Kannatusyhdistykselle 1.6.—15.9. vä-lisenä aikana järjestettäviä teatteriesityksiä varten kesäkaudeksi kerrallaan toistai-seksi, irtisanomisaika 3 kk, 2 000 mk:n suuruudesta vuosivuokrasta; kesäkaudesta 1965 lähtien ko. vuokra sidottaisiin indeksiin, jolloin perusvuokraksi määrättiin 1 260 mk (20.3. 114 §) sekä

Helsingin Puhelinyhdistykselle Pihlajasaaresta paikan yleisöpuhelinkioskin pys-tyttämistä varten 1.7. lukien 30 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaika 3 kk (18.6. 291 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa Helsingin Osuuskaupan omalla kustannuksellaan siirtämään ja pystyttämään Eläintarhan- ja Vauhtitien risteyksessä sijaitsevan virvoitusjuomakioskin Seurasaaren sekä oikeuttaa osuuskaupan käyttämään tätä kioskia myyntitoimintaan 31.12.1967 saakka lautakunnan ja osuuskaupan välillä Seurasaaren ravintolan ja kioskin vuokrauksesta v. 1962 tehdyn sopimuksen mu-kaisilla ehdoilla (21.8. 329 §).

Lautakunta päätti vuokrata oikeuden veneiden huolto- ja korjausponttoonin

pitämiseen seuraaville yhtymille: Kommandiittiyhtiö Finn-Enterpriselle Pohjoisranta 22:n kohdalla sekä T:mi Karlssonin venemoottorikorjaamolle Nihdin liikennelaiturin ja Suomen Moottoriveneklubille vuokratun laiturin välissä purjehduskaudeksi kerrallaan, mikäli irtisanominen ei tapahdu ennen 1.3. Kummaltakin perittiin 350 mk:n suuruinen indeksiin sidottu perusvuokra purjehduskaudelta (20.3. 122 §).

Poliisi-Erämiehet, Palomiesten Metsästysseura, Drumsö Skyddsförening för Sjöfågel, Merilinnustajat, Helsingin Kala- ja Erätoverit sekä Helsingfors Fiskargille nimiset yhdistykset oikeutettiin metsästämään merilintuja kaupungin omistamilla ulkosaarilla ja luodoilla v. 1964—1968. Vuotuinen vuokra oli 30 mk kultakin seuralta (25.9. 390 §).

Varat. Veikko Palotie oikeutettiin omalla kustannuksellaan rakentamaan hiihtohissi Salmen kartanon ulkoilualueeseen kuuluvan Vähämäen tilan maastossa olevaan pujottelumäkeen sekä pitämään sen paikallaan toistaiseksi vuoden kerrallaan (23.10. 424 §).

Merkittiin tiedoksi, että satamalautakunnalta oli siirtynyt urheilu- ja ulkoilulautakunnan hoidettaviksi seuraavien yhdistysten kanssa tehdyt vuokrasopimukset, jotka koskivat venelaiturien pitämistä jäljempänä mainituissa paikoissa: Eläintarhan Moottorivenekerho, Eläintarhanlahti; Helsingin Moottorivenekerho, Pohjoissatama; Humallahden Venekerho, Humallahti; Suomen Moottoriveneklubi, Pohjoissatama; Taivallahden Venekerho, Taivallahti ja Vallilan Venekerho, Kyläsaari. Samoin olivat siirtyneet lautakunnan hoidettaviksi Helsingin Moottorivenekerhon, Humallahden Venekerhon ja Suomen Moottoriveneklubin vuokrasopimukset, jotka koskivat polttoaineen jakelulaitteiden pitämistä sekä Nortek Oy:n sopimus veneiden huolto- ja korjausponttoonien pitämisestä (20.3. 121 §).

Lautakunnan muut päätökset. Lautakunta päätti, v. 1959 tekemänsä päätöstä muuttaen, että 1.6.1964 alkaen saadaan paitsi ammattikalastajille myös kotitarve- ja virkistyskalastajille myöntää lupia katiskan käyttöön rajoituksetta sekä lupia ns. hauenkoukkujen pitämiseen, jolloin saatiin käyttää enintään kymmentä koukkua yhtä ruokakuntaa kohti (6.3. 105 §).

Kaupungin asukkaille päätettiin järjestää kuntokävelykampanja 3.—31.5. välisenä aikana kertomusvuonna (20.4. 163 §).

Urheilu- ja ulkoilutoimisto oikeutettiin toistaiseksi ja varsinaisen urheilutoiminnan sallimissa puitteissa vuokraamaan eräiden koirakerhojen järjestämien näytteilyiden ym. pitopaikoiksi Laakson kentän eteläpää, Käpylän urheilupuiston koksikuonakenttä sekä Ruskeasuon kenttä. Kertavuokrana perittiin 30 mk (22.5. 228 §).

Kumpulan uimalan ja Uimastadionin sisäänpääsymaksut päätettiin korottaa aikuisilta 1 mk:ksi ja lapsilta 30 p:ksi kerralta. Uimaloihin pääsyyn oikeuttavia kausilippuja päätettiin myydä 50 mk:n hinnasta ja 10 käyntikertaa oikeuttavia sarjalippuja 9 mk:n hinnasta (4.12. 481 §).

Korkeasaaren eläintarhan esittelykirjaseen myyntihinnaksi päätettiin vahvistaa vähittäismyynnissä 1.40 mk/kpl ja tukkumyynnissä 1.10 mk/kpl (5.6. 266 §) sekä sisäänpääsymaksu eläintarhan Kissalaaksoon 20 p:ksi aikuisilta ja 5 p:ksi lapsilta. Samalla muutettiin aikuisten pääsymaksu Leijonalinnaan 20 p:ksi (29.5. 247 §).

Venepaikkavuokrat ja luettelointimaksut päätettiin vahvistaa seuraaviksi: kertomusvuoden purjehduskautena peräkiinnikkeinen venepaikka 15 mk ja peräkiinnikkeeton venepaikka 10 mk sekä vastaavasti 1.1.1965 lukien 30 ja 20 mk. Luette-

loimismaksu veneistä, joille ei lunastettu venepaikkaa, mutta joita säilytettiin kaupungin maalla tai rannassa, oli kertomusvuonna 1 mk ja 1.1.1965 lukien 2 mk. Purjehdusseurojen käyttöön luovutetuista ponttoonilaitureista päätettiin periä samat maksut kuin venepaikoistakin. Lisäksi päätettiin periä 1.1.1965 lukien veneiden säilytyksestä, joiden pituus ylittää 12 m tai leveys 3 m, niitä varten erikseen osoitetuissa laituri- ja paikoissa 70 mk (7.2. 71 §, 4.12. 487 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Kulosaaren-Mustikkamaan sillan yhdistämistä Mustikkamaan tieverkostoon sekä vesijohdon rakentamista Mustikkamaalle ja sieltä edelleen Korkeasaareen (7.2. 72 §, 10.4. 141 §); pitkäaikaisen vuokrasopimuksen tekemistä Sotainvalidien Veljesliiton kanssa Hietarannan kahden kioskin ja pukusuojarakennuksen vuokraamisesta (20.3. 115 §); kaupungin venesatamien, veneiden talvisäilytyspaikkojen sekä telakoiden yleissuunnitelman vahvistamista (15.5. 221 §); määräälan liittämistä Etelä-Haagan urheilukenttään (22.5. 229 §); kahden kauluskarhun lahjoittamista Tampereen eläintarhalle (18.6. 286 §); Pihlajasaaren merisatamassa olevan liikennelaiturin rakentamista sekä Pihlajasaareen olevan matkustajalaiturin uusimista (27.8. 352 §, 18.12. 524 §); komitean asettamista laatimaan ehdotus kaupungin leirintäalueiden sijaintipaikoista, rakentamisesta ja hoitamisesta (6.11. 444 §) sekä Töölön Urheilutalossaatiolle myönnetyn lainan ehtoja (18.12. 506 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: pukeutumis-, säilytys- ja toimistotilojen saamista vapaaehtoisen ylioppilasurheilun käyttöön Pirkkolan urheilupuistosta (17.1. 34 §); Jäähallin rakentamiskysymyksiä sekä luistint ratojen kunnostamista esikaupunkialueilla (17.1. 35 §, 9.10. 408 §, 20.11. 460 §, 18.12. 519 §); Talin, Meilahden ja Myllypuron urheilupuistojen rakentamiskysymyksiä ym. (24.1. 46 §, 7.2. 67 §, 25.9. 391 §); uimarantojen kunnostamista tai laajentamista, maauimaloiden rakentamista ym. (24.1. 47—49 §, 10.4. 140 §, 5.6. 256 §, 21.8. 324 §, 4.12. 485 §); urheilu-, leikki- ja palloilukenttien kunnostamista tai rakentamista (24.1. 50 §, 10.4. 148 §, 18.12. 510, 518, 521 §); vapaa-ajanviettokomitean ja Seurasaaritoimikunnan mietintöä (21.2. 85 §, 6.3. 102 §); kirjelmää esikaupunkialueen epäkohdista (6.3. 98 §); golfkentän vuokraamista Rastilasta koskevaa anomusta (20.3. 120 §); eräiden yhdistysten ym. avustusanomuksia (10.4. 149 §, 24.4. 168 §, 8.5. 197 §); aloitetta kunnallisten urheilutilojen luovuttamiseksi maksuttomasti järjestöjen käyttöön (8.5. 198 §); Suomen Voimisteluliiton anomusta vapaaliikkeen peittävän kanveesin hankkimisesta kunnallisiin harjoitussaleihin (29.5. 244 §); talviuintipaikkojen varaamista ja pukusuojiin rakentamista niitä varten (5.6. 252 §); Vartiokylän urheilukentällä eräälle pojalle aiheutuneen ruumiinvamman korvaamista (18.6. 272 §); Kisakallio-Säätiön omistaman kiinteistön myyntitarjousta (18.6. 273 §); Luodon saaren laiturin hallinnon siirtämistä lautakunnalle (18.6. 281 §); Velodromin tenniskenttien kunnan parantamista (21.8. 323 §); Oulunkylässä olevien vanhojen vallihautojen aitaamista (11.9. 363 §); värilyhytelokuvan valmistamista Helsingin ulkoilumahdollisuuksista (25.9. 383 §); Suutarilan alueella sijaitsevan jokirannan ja metsikön säilyttämistä urheilu- ja ulkoilupaikkana (25.9. 392 §); Ruskeasuon ratsastushallin alueella suoritettavia korjaus- ja rakennustöitä (23.10. 425, 431 §); Seurasaaressa ravintolarakennuksen muutostyötä (23.10. 433 §); esitystä nuorisosataman perustamisesta Lauttasaaren Vattuniemeen (6.11. 449 §); Bowling Oy-nimiselle yhtiölle myönnetyn lainan ehtoja (18.12. 505 §); Töölön urheilutalo-

säätiön sääntöjä (18.12. 508 §); Oulunkylän puistoalueiden ja erityisesti Pikkukosken alueen kunnostamista (18.12. 517 §) sekä kunnollisen suomalaisen saunan rakentamista kaupungin uimaloihin (18.12. 520 §).

Urheilu- ja ulkoiluvirasto

Yleistä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6. uuden johtosäännön, jossa toimiston nimi muutettiin urheilu- ja ulkoiluvirastoksi. Uusi johtosääntö astui voimaan 1.9. Sen vahvistamisen yhteydessä perustettiin 12 uutta virkaa sekä suoritettiin vanhojen virkojen osalta erinäisiä nimikkeiden ja palkkauksen muutoksia. Uusien virkojen perustaminen ei kuitenkaan merkinnyt henkilökunnan lisääntymistä, sillä vastaavat tehtävät oli aikaisemmin hoidettu tilapäisten virkojen tai työsuhteisten toimihenkilöiden avulla. Vahvistettu organisaatio oli myös pääosiltaan ollut epävirallisena käytössä.

Uuden organisaation mukaan oli virastopäällikön johtamassa virastossa esikunta-eliminä kolme toimistoa: kansliatoimisto, ohjaustoimisto ja teknillinen toimisto sekä linjaorganisaationa kolme osastoa: urheiluosasto, ulkoiluosasto ja eläintarhaosasto. Viraston henkilökunta oli suurimmillaan eli 444 heinäkuun lopussa ja pienimmillään 144 marraskuun lopussa.

Virastopäällikön tehtävänä oli johtaa ja valvoa urheilu- ja ulkoiluviraston toimintaa ja huolehtia sen kehittämisestä samoin kuin siitä, että kaupungin urheilu- ja ulkoilualueita sekä -laitoksia hoidettaisiin tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisuutta noudattaen, sekä valvoa niiden luovuttamista kaupunkilaisten käyttöön.

Virastopäällikkönä toimi voim.op. Esko Palmio.

Kansliatoimiston tehtävänä oli huolehtia lautakunnan kokousten esityslistojen ja pöytäkirjojen laatimisesta sekä kirjeenvaihdosta, sopimusten laatimisesta, viraston kirjeenvaihdosta, kirjaamistehtävistä, alitilittäjänä virastolle kuuluvasta tilinpidosta ja kassatoiminnasta sekä muista toimistotehtävistä.

Kertomusvuoden päättyessä oli toimistossa 9 vakinaista viranhaltijaa sekä 2 työsuhteessa olevaa kuukausipalkkaista toimihenkilöä.

Toimiston päällikkönä toimi lakit.lis. Pentti Mäkelä ja kamreerina ekon. Pekka Helle.

Kansliatoimiston pitämään viraston diaariin kirjattiin kertomusvuonna 684 saapunutta ja 347 lähetettyä kirjettä.

Virastopäällikön päätösluetteloon merkittiin 53 päätöstä.

Sairauslomakortiston mukaan myönnettiin 6 viranhaltijalle sairauslomaa yhteensä 148 päivää ja 54 työntekijälle yhteensä 1 096 päivää. Kertomusvuoden aikana sattui 34 tapaturmaa, joista aiheutui 521 lomapäivää.

Ohjaustoimiston tehtävänä oli huolehtia kaupunkilaisten urheilu- ja ulkoiluharrastuksen edistämisestä sekä urheilun ja muun liikunnan ohjaustoiminnan järjestämisestä.

Toiseen toimiston kahdesta urheilunohjaajan virasta valittiin 15.12. lukien voim.op. Sten-Erik Stenbacka. Toimiston päällikkönä toimi voim.op. Aino Numminen. Ohjaustoimintaan käytetyn tilapäisen henkilökunnan määrä selviää jäljempänä olevasta taulukosta.

Käytännön ohjaustoiminta pyrittiin hoitamaan yhtenäisinä kokonaisuuksina seuraavasti ryhmitettynä: kuntoharjoittelu harjoitussaleissa syksystä kevääseen, talvikauden ulkourheilu, kesäkauden ulkourheilu, uimakoulutoiminta, retket sekä kansanurheilun ja -ulkoilun joukkotoiminta.

Ohjelmat toteutettiin kiinteässä yhteistyössä kaupungissa toimivien urheilu- ja ulkoiluseurojen ja näiden yhteiselinten kanssa. Erityisesti ulkoilun alalla pyrittiin jatkuvasti etsimään uusia toimintamuotoja, joiden pariin kaiken ikäiset kaupunkilaiset voitaisiin ohjata viettämään vapaa-aikaansa.

Ohjaustoiminnan laajuus kertomusvuonna selviää seuraavasta taulukosta:

Ohjausmuoto	Ohjaus- kohteiden luku- määrä	Ohjaa- jien luku- määrä	Ohjaus- kertojen luku- määrä	Osanottajien lukumäärä
Kaunoluistelu	9	8	78	2 106
Mäenlasku	10	10	183	3 505
Hiihtokurssit	13	15	90	2 762
Jääkiekko	1	1	4	70
Palloilu	2	2	9	180
Miesten kuntovoimistelu	2	2	90	2 500
Naisten kuntovoimistelu	3	1	60	2 000
Voimailu	1	1	40	800
Perheenemäntien voimistelu	3	3	100	3 500
Lasten ryhtivoimistelu	1	1	60	1 000
Tyttöjen telinevoimistelu	1	1	30	600
Naisten kesävoimistelu	1	2	50	3 500
Telinevoimistelun ulkoharjoituksia	1	1	41	205
Kesän urheiluneuvontaa eri kentillä pojille ...	8	4	131	3 068
» » » » tytöille ...	6	1	56	1 063
Opastetut retket	10	20	10	3 919
Tantsut	5	5	5	4 500
Uimaopettajakurssit	1	4	2 (pv)	45
Uimakoulutoiminta	27	54	1 365	4 905
Uimapromootio	1	2	1	1 605
Uimahypyt	2	1	13	122

Kaupungin urheilu- ja ulkoilupaikkojen sekä niillä järjestetyn toiminnan tunnetuksi tekemiseksi julkaistiin lehti uutisten -ilmoitusten lisäksi seuraavat esittelylehtiset ja kartat: Laduille ja luistimille, painos 12 000 kpl, Skidan löper — skridskon ilar, 4 000 kpl, Helsingin ja Espoon ulkoilureittikartta, 40 000 kpl, Tantsut kesällä 1964, 5 000 kpl sekä Helsingin voimistelusalit, sisäurheilu-, palloilu- ja liikuntaharjoitustilat v. 1964, 1 000 kpl.

Teknillisen toimiston tehtävänä oli hoitaa lautakunnan hallinnossa olevien alueiden, rakennusten, laitosten ja laitteiden kunnossapito- sekä perusparannustöiden rakennuttajatehtävien teknillislouhteiset asiat, antaa viraston osastoille ja toimistoille teknillistä asiantuntija-apua ja rakennusteknillisissä asioissa ohjeita rakennut-

taja- ja rakentajatehtävien hoitamisessa sekä huolehtia näiden tehtävien valvonnasta.

Toimiston henkilökuntana oli insinööri ja kaksi rakennusmestaria, joista toisen virka oli koko vuoden täyttämättä. Toimiston päällikkönä toimi ins. Timo Tiihonen.

Urheiluosasto

Urheiluosaston tehtävänä oli mm. hoitaa lautakunnan hallinnossa olevien eri urheilumuotojen harjoitus- ja kilpailukäyttöön varattujen alueiden sekä laitosten hallintoa ja toimintaa sekä näiden alueiden ja niillä sijaitsevien rakennusten, laitosten ja laitteiden kunnossapitoa sekä perusrakennustöiden suorittamista ja huolehtia toiminnan tarkoituksenmukaisesta kehittämisestä.

Osastossa oli kertomusvuoden lopussa 13 viranhaltijaa. Työsuhteisen henkilökunnan määrä oli korkeimmillaan kesäkuussa eli 160 henkilöä ja alimmillaan marraskuussa eli 80 henkilöä.

Osaston päällikkönä toimi alkuvuodesta viransijaisena ja myöhemmin vakinaisena voim.op. Esko Numminen.

U r h e i l u p a i k a t. Urheiluosaston 1.1. alkaen kunnostamia ja vuoden aikana valmistuneita urheilupaikkoja oli seuraavasti:

	1.1.1964 lukumäärä	Vuoden aikana valmistuneet lukumäärä
Yleisurheilukenttiä	15	—
Jalkapallokenttiä (ruohok.)	18	—
» (hiekkak.)	22	4
Pesäpallokenttiä	9	—
Koripallokenttiä	19	1
Lentopallokenttiä	55	2
Korttelikenttiä	10	5
Tenniskenttiä	13	—
Ratsastuskenttiä	1	—
Pyöräilyratoja	1	—
Jousiammuntaratoja	1	—
Hyppyrimäkiä	14	2
Pujottelurinteitä	3	1
Luisteluratoja	36	—
Maauimaloita	2	—
Uimarantoja	19	—

Luisteluratojen yhteinen pinta-ala oli 216 800 m². Viitoitettua hiihtolatua oli 280 km 1.1.1964 sekä ulkoiluteitä 18 km, josta vuoden aikana valmistunutta 3 km.

Valvottuja urheilu- ja palloilukenttiä käytti harjoituksiin arviolta 448 000 henkilöä kesäkautena ja 888 000 henkilöä talvikautena (luistelu).

Uimarannoilla kävijöitä oli 725 000 henkilöä sekä maauimaloissa 375 242 henkilöä.

Kentät olivat varattuina kilpailuja varten seuraavasti:

Urheilulaji	Kilpailujen lukumäärä	Urheilulaji	Kilpailujen lukumäärä
Yleisurheilu	328	Koripallo	76
Jalkapallo	3 259	Lentopallo.....	133
Pesäpallo	684	Pikaluistelu	58
Jääkiekko	345	Ratapyöräily.....	24
Jääpallo	166	Muut	34

Sisäharjoitustilat, niiden käyttötarkoitus ja käyttötunnit ilmenevät seuraavasta:

	Käyttötunteja
C-Messuhalli (jousiammunta, pesäpallo ja yleisurheilu)	379
Kumpulan uimala (painonnosto ja voimistelu)	550
Ruskeasuon urheiluhalli (koripallo, käsipallo, sulkapallo, tennis, painonnosto, nyrkkeily, ratsastus)	5 487
Stadionin harjoitussalit (koripallo, lentopallo, voimistelu)	4 730
» » (liikuntakoulu, pöytätennis, voimistelu) ...	929

U u d i s r a k e n n u s t y ö t. Urheilupaikkojen rakennustyöt jatkuivat koko vuoden ja valmistuneista töistä mainittakoon: Meilahden urheilupuiston ja Kivitorpan palloilukentän pukusuojat, Pirkkolan urheilupuiston harjoituskenttä, Arabian, Tapanilan ja Pihlajamäen pallokentät, Niemenmäen, Metsälän, Jokihaaran, Kivihaan sekä Pakilan uimarannan korttelikentät, Lauttasaaren uimarannan koripallo- ja lentopallokentät, Herttoniemen kaksi hyppyräimäkeä, Pihlajamäen pujottelumäki, valaistuslaitteet Meilahden urheilupuiston kaunoluistelualueelle sekä Pihlajamäen ja Puistolan pallokentille ja Herttoniemen pujottelurinteeseen.

P e r u s p a r a n n u s t y ö t. Kunnossapitotöiden ohella suoritettiin useissa paikoissa perusparannustöitä, joista mainittakoon: 10 hyppyräimäen kunnostusväline-suojan korjaaminen, Kumpulan uimalan vedenpuhdistusjärjestelmän peruskunnostus, Uimastadionin vedenpuhdistusjärjestelmän peruskunnostus ja liittäminen kaukolämmitykseen, Vallilan pallokentän kenttävalaistuksen uusiminen, Jollaksen uimarannan peruskunnostus, putkirakenteisen tulostaulun asentaminen Töölön pallokentälle, Oulunkylän urheilu- ja palloilukentän välisen ojan sekä Etelä-Haagan urheilukentän ja Isonnevantien välisen ojan viemäroiminen, Pihlajamäen—Viikinmäen ja Maunulan majan—Pirkkolantien välisten retkieteiden turvehtiminen, Herttoniemen hyppyräimäen katsomopengerryksen rakentaminen, Käpylän urheilupuiston ulkokenttien salaojittaminen, kesävesijohdon vetäminen Malmin uimarannalle, sähkövalaistuslaitteiden rakentaminen Käpylän urheilupuiston raviradalle sekä Hietarannan uimalan jalkakäytävän jatkotyö.

Ulkoiluosasto

Ulkoiluosaston tehtävänä oli mm. hoitaa urheilu- ja ulkoilulautakunnan hallinnossa olevien, ulkoilua ja lomanviettoa varten varattujen alueiden sekä laitosten hallintoa ja toimintaa, ulkoilun ja kotiseututoiminnan sekä kalastuksen ja ulkome-

rellä tapahtuvan linnustuksen ja venelaituritoiminnan järjestelyä, ulkoilu- ja retkeilykäyttöön sekä lomanviettoon varattujen alueiden, rakennusten, laitosten ja laitteiden kunnossapitoa sekä perusparannustöiden suorittamista ja tarkoituksenmukaista kehittämistä.

Kertomusvuoden aikana oli ulkoilualueilla ja -puistoissa 2:n virkasuhteisen isännän ja 6 kaitsijan lisäksi 5 työsopimussuhteista isäntää. Työntekijöiden määrä vaihteli vuoden mittaan jonkin verran; 1.7. se oli 106, joista 10 oli leirintäalueille valvojiksi palkattuja opiskelijoita.

Meriulkoilualan tehtävissä oli työsopimussuhteisena 2 venelaitureiden huoltomiestä sekä 2 kalastuksen valvontatehtäviin palkattua moottorivenemiestä.

Ulkoiluosastossa oli 1.7. virka- ja työsopimussuhteista työvoimaa yht. 128 henkilöä.

Osaston päällikkönä toimi fil.maist. Eero Koroma. Apulaisosastopäällikön virka oli koko vuoden täyttämättä.

Ulkoilualueet ja -puistot. Osaston hoidossa olivat Hasperon (6.8. lukien), Kauhalan, Kaunissaaren, Latukallion, Luukin, Nuuksionpään, Pirttimäen, Rastilan, Salmenkartanon (9.4. lukien) ja Uutelan ulkoilualueet sekä Kivinokan, Lauttasaaren, Mustasaaren, Mustikkamaan, Pihlajasaaren, Satamasaaren, Seuraasaaren, Tullisaaren, Varsasaaren, Varis- ja Pitkäsaaren ja Länsiulapanniemen ulkoilupuistot sekä suuri määrä pienehköjä saaria ja luotoja. Vuoden päättyessä oli ulkoilualueiden yhteenlaskettu pinta-ala 2 756 ha ja ulkoilupuistojen 203 ha.

Ulkoilualueista oli vilkkaimmin käytetty Luukin alue, missä kävijämäärä nousi vuoden aikana arviolaskelmien mukaan 55 000:een. Seuraavilla sijoilla olivat Rastila ja Pirttimäki 35 000—40 000:een kohoavine kävijämäärineen. Vähiten kävijöitä oli Hasperossa, Latukalliossa ja Kauhalassa, joissa kussakin päästiin vain n. 2 000:een kävijään.

Ulkoilupuistoista saavutti ylivoimaisesti suurimman yleisönsuosion Seurasaari, missä kävi n. 340 000 henkilöä. Seuraavina olivat Mustikkamaa (n. 100 000), Kivinokka (n. 90 000) ja Pihlajasaari (n. 43 000). Kaupungin kaikilla varsinaisilla ulkoilutarkoituksiin varatuilla alueilla (Keskuspuistoa lukuun ottamatta) oli vuoden aikana arviolaskelmien mukaan n. 850 000 kävijää.

Ulk o i l u m a j a t. Nuuksionpään ulkoilumajassa yöpyi vuoden aikana 584 henkilöä (ed. v. 305) ja sauna lämmitettiin tilauksesta 32 kertaa saunojen määrän ollessa 480.

Pirttimäen ulkoilumajassa yöpyi 532 (783) henkilöä ja saunaa käytettiin 60 (54) kertaa kylpijöiden määrän lähennellessä 4 000 henkilöä.

Rastilan ulkoilumajassa oli yöpyjiä 1 932 (1 970) ja saunaa käytettiin 105 (73) kertaa. Saunoja oli lähes 3 000 henkilöä.

Haagan ulkoilumajassa kävi n. 2 000 henkilöä, Latukallion majalla n. 1 000 ja Luukin majalla n. 30 000 henkilöä. Luukin pikkusauna lämmitettiin tilauksesta 25 kertaa.

Maunulan ulkoilumajalla poikkesi arviolta n. 40 000 ja Pitkäkosken majalla n. 20 000 ulkoilijaa.

V i i k o n l o p p u - j a l o m a m a j a t. Yksityisten omistamia viikonloppumajoja oli vuokrasuhteen perusteella vuoden päättyessä Kivinokassa 590, Lauttasaaren eteläkärjessä 271 ja Länsiulapanniemessä 245, Satamasaareissa 139, Varsasaa-

ressa 254, Itä-Pihlajasaarella 14 ja Varis-Pitkäsaarella 19 eli yhteensä 1532 viikonloppumajaa.

Rastilassa oli 20 kaupungin omistamaa 2—4 hengen lomamajaa, jotka vuokrattiin yhteensä 136 (134) helsinkiläisperheelle kahden viikon ajaksi perhettä kohti. Rastilassa oli lisäksi useita kymmeniä kausitelttailijoita sekä siellä samoin kuin muillakin ulkoilualueilla suuri määrä tilapäistelttailijoita.

O h j a t t u u l k o i l u t o i m i n t a. Ulkoilualueilla ja -puistoissa järjestettiin ohjattua toimintaa mm. seuraavasti: Kaunissaaren ulkoilualueella erilaista kilpailu- ja leiritointia sekä hengenpelastusnäytös, Kivinokan ulkoilupuistossa uinti- ja yleisurheilukilpailuja, jalka- ja lentopallo-otteluita sekä juhannus- ja elojuhlat, Latukalliolla kolmen viikon pituinen partioleiri, Lauttasaaren ulkoilupuistossa juhannus- ja kesäjuhlat sekä lentopallokisat ja Luukin ulkoilualueella useita hiihto-, suunnistus- ja maastokilpailuja, koulujen ulkoilupäiviä, laskiaisliukujaiset, sieniretkiä sekä luonnontuntemusretkiä.

Mustasaarella pidettiin Helsingin ev.lut. seurakuntien rippikoululeirejä. Mustikkamaan ulkoilupuistossa oli lasten kesäsiirtola ja -leiri, tantsuja sekä uimakoulu ja Nuuksionpään ulkoilualueella useita viikonloppuleirejä, suunnistus-, hiihto- ja maastojuoksukilpailuja, erätaitokisat sekä sien- ja maastoretkiä. Pihlajasaaren ulkoilupuistossa toimi uimakoulu sekä tytöille järjestetty urheiluleiri. Pirttimäen ulkoilualueella järjestettiin useita hiihto-, suunnistus- ja maastokilpailuja, ensiapukurssit, retkeilynohjauskurssit, hiihdon neuvontaa ja suunnistuskursseja. Rastilan ulkoilualueella oli juhannusjuhla, »olympialaiset», jousiammuntaa, lentopallokilpailuja ja hengenpelastusesitys. Seurasaarella pidettiin juhlia, uimakoulu, kyykkäkilpailuja ja harjoituksia sekä uistimenheittokilpailuja ja -harjoituksia, Uutelan ulkoilualueella oli mm. Saalem-seurakunnan kesäleiri sekä Malmin Palloseuran urheiluleiri, Sata-masaarella ja Varsasaarella toimeenpantiin mm. juhannusjuhlat, uinti-, lentopallo- ja yleisurheiluotteluita sekä tikanheittokilpailut.

R a k e n n u s - j a k o r j a u s t y ö t. Kaikilla ulkoilualueilla suoritettiin rakennusten ja alueiden kunnossapitotöitä ja useissa paikoissa myös uudisrakennus- ja perusparannustöitä. Näistä mainittakoon Kaunissaaren päärakennuksen vierassalin korjaus ja venelaitureiden kunnostus, Latukallion majan ja saunan sekä keittokatoksen peruskorjaus ja maalaus, Lauttasaaren kaitsijan saunan korjaus, Luukin keittokatoksen, pukusuojan, kahden käymälän ja kolmen laiturin rakentaminen, kahden pysäköintialueen perustaminen ja entisen korjaaminen sekä Halkolammen retkeilypolun rakentaminen, Mustikkamaan kaitsijan asunnon peruskorjaus, Nuuksionpään saunan ja saunakamarin peruskorjaus, piha-alueen laajentaminen ja tien rakentaminen, sekä Pihlajasaaren rantakioskin korjaus ja maalaus; samaten kattojen korjaukset ja maalaukset myös muissa rakennuksissa, Pirttimäessä keittokatoksen ja käymälän rakentaminen, isännän keittiön peruskorjaus sekä pysäköintialueiden laajentaminen, Rastilassa korjaustyöt isännän asunnossa ja ulkoilumajan vanhan kellarin sisustaminen »partioluolaksi», Seurasaarella tien valaistuksen parantaminen, ravintolan sähköjohtojen uusiminen ja terrassin laattakiveyksen rakentaminen sekä kaitsijan asunnon peruskorjaus, Tullisaarella kaitsijan asunnon peruskorjaus ja Aino Acktén ent. huvilan eräiden huoneiden korjaus ja maalaus, Varsasaarella kaupungin omistaman mökin korjaus sekä Stadionin retkeilymajassa suoritettut korjaus- ja maalaustyöt.

L u o n n o n s u o j e l u. Ulkoilualueilla suoritettu riistanhoito ja -suojelu tapahtui lähinnä kalastuksenvälvojan toimesta. Kertomusvuoden aikana hankittiin Kaunissaareen ja Pihlajasaareen 600 kg rehukaalia sekä kaadettiin haapoja jänisten ruoaksi. Kaunissaareessa oli käytössä neljä riistanruokintakatosta. Myös Pirttimäessä kaadettiin haapoja jänisten ruokintaa varten. Rastilassa, Tullisaareessa ja Musikkamaalla sekä eräillä muillakin ulkoilualueilla käytettiin viljaa riistan ja pikkulintujen ruokintaan. Alueiden fasaanikannan todettiin lisääntyneen edellisestä vuodesta.

Ulkoilualueilla suoritettiin myös tuho- ja petoeläinten hävittämistä, mm. hävitettiin toista sataa varista sekä 14 kulkukissaa.

Ulkoiluosaston aikaisemmin Valtion riistantutkimuslaitoksen kanssa tekemä riistantutkintasopimus oli edelleenkin voimassa.

M e r i u l k o i l u. Ulkoilutarkoituksiin käytettävien veneiden laituroimis- ja talvisäilytysasioiden siirryttyä kertomusvuoden alusta satamalaitokselta urheilu- ja ulkoiluviraston hoitoon perustettiin ulkoiluosastoon laiturimestarin virka.

Laiturimestarin tehtävänä on mm. valvoa ko. tarkoitukseen varattujen kaupungin venelaiturien käyttöä, huolehtia laituripaikkojen luovuttamisesta lautakunnan vahvistamia maksuja vastaan ja huolehtia omaa työvoimaa käyttäen venelaiturien kunnossapito- ja perusparannustoista sekä valvoa muilta tilattavien töiden suorittamista, huolehtia yhteydenpidosta veneulkoilujärjestöihin sekä veneiden talvisäilytyksen järjestämisestä ja pitää luetteloa kaupungin omistamista sekä kaupungin maa- ja vesialueilla sijaitsevista yksityisistä venelaitureista.

Arkkitehtitoimisto Juutilainen—Kairamo—Pantzar'in urheilu- ja ulkoiluviraston toimeksiannosta laatiman Helsingin kaupungin venesatamia koskevan yleissuunnitelman valmistuttua kertomusvuoden huhtikuussa ryhdyttiin siihen sisältyvien kohteiden rakennussuunnitelmia eräiltä osiltaan toteuttamaan erikseen laaditun 10-vuotissuunnitelman puitteissa. Tavoitteena oli 400—500 uuden venepaikan aikaansaaminen vuosittain.

Vuoden aikana aloitettiin Vartiokylänlahden rannalle rakennettavan suurvenesataman rantapenkereen täyttötyö. Rakennettiin 20 betonista ja 2 puista venelaituriponttoonaa, jotka vuokrattiin eri venekerhojen käyttöön. Munkkiniemen Ramsaynrantaan rakennettiin puinen kiinnityslaituri betoniponttoonilaitureiden myöhempää sijoittamista varten. Eläintarhanlahdella Säästöpankinrannassa sijainnut vanha puulaituri purettiin käyttökevottomana. Useiden vanhojen laitureiden tarpeellisia korjaus- ja kunnossapitotöitä suoritettiin. Keväisin välttämättömän peräkiinnityspaalujen juntaustyön teki satamalaitos ulkoiluosaston tilauksesta.

V e n e p a i k a t. Ulkoiluosaston yksityisille veneenomistajille ja kaupungin alueella toimiville venekerhoille vuokraamat venepaikat jakaantuivat seuraavasti (suluissa v:n 1963 vastaavat luvut):

Vuokraaja	Paalulliset paikat	Paaluttomat paikat	Yhteensä
Yksityiset veneenomistajat	853 (793)	561 (532)	1 414 (1 325)
Venekerhot	967 (740)	111 (156)	1 078 (896)
Yhteensä	1 820 (1 533)	672 (688)	2 492 (2 221)

Venekerhoille vuokratut venepaikat jakaantuivat seuraavasti:

Kerhon nimi	Paalulliset paikat	Paluttomat paikat	Yhteensä
Eläintarhan Venekerho	75	—	75
Helsingin Moottorivenekerho	318	—	318
Humallahden Venekerho	170	69	239
Suomen Moottoriveneklubi	82	16	98
Taivallahden Venekerho	184	26	210
Vallilan Venekerho	138	—	138
Yhteensä	967	111	1 078

Vuokratuloja kertyi kaikkiaan 37 725 mk ja veneiden luetteloimismaksuja 2 079 mk.

Kaupungilta vuokraamiensa venepaikkojen lisäksi oli venekerhojen hallinnassa yht. 512 ja pursiseurojen hallinnassa vastaavasti 332 omaa venepaikkaa, joista kaupunki ei saanut vuokratuloja. Urheilu- ja ulkoilulautakunnan, venekerhojen ja pursiseurojen hallinnassa olevien venepaikkojen yhteenlaskettu lukumäärä nousi edellä esitetyn mukaisesti kertomusvuoden purjehduskauden päättyessä 3 336:een.

Kalastusluvut. Kaupungin omistamien kalavesien yhteenlaskettu pinta-ala oli n. 10 000 ha. Kertomusvuonna myytiin kaikkiaan 9 468 (ed. v. 9 961) näillä vesialueilla kalastamiseen oikeuttavaa lupaa.

Näistä oli uistelulupia 5 279 (5 212), lupia verkkokalastukseen 2 777 (2 269), koukkujen käyttämiseen 630 (1 730), pitkäsiiman käyttämiseen 543 (488), pikkurysällä kalastamiseen 38 (63), isolla rysällä kalastamiseen 28 (17) ja katiskan käyttämiseen 173 (182).

Kalastuslupien myynnistä kertyi tuloja kaikkiaan 24 334 (23 198) mk. Kalastuskarttoja myytiin 1 725 (892) kpl, mistä kertyi tuloja 862 (446) mk. Lupien kokonaismäärän pieneneminen edelliseen vuoteen verrattuna johtui lähinnä koukkukalastuslupien myynnin säännöstelystä.

Kaupungin vesialueilla harjoitettavaan onkimiseen ja pilkkimiseen ei kaupungin asukkailta vaadittu kalastuslupaa. Näiden kalastusmuotojen yleisyyden huomioon ottaen voidaan arvioida, että vuoden aikana yli 30 000 helsinkiläistä harrasti virkistyskalastusta kaupungin omistamilla vesialueilla.

Kalavesien hoidossa kiinnitettiin päähuomio kalanpoikasten istutukseen ja rauhoitusmääräyksiin. Kaupungin omistamalle merialueelle istutettiin vuoden aikana kaikkiaan 970 000 (ed. v. 350 000) hauenpoikasta, mistä määrästä kaupunki kustansi 500 000 kpl ja kalastusseurat sekä -kerhot 470 000 (150 000) kpl.

Kuhan kutuolosuhteiden parantamiseksi valmistettiin yhteistoiminnassa kalastusseurojen kanssa 100 kututuroa. Kuhan kutualueiden suojelemiseksi oli kaikenlainen kalastus kielletty kesäkuun aikana Laajalahdella, Vanhankaupunginselällä ja Tullisaarenselällä sekä lisäksi pitkäsiimakalastus ympäri vuoden.

Kaupungin lähivesien yhä jatkunut pilaantuminen vaikutti epäedullisesti kalakannan lisääntymiseen ja viihtymiseen. Vesien pilaantumisen ehkäisemiseen tähtäävässä toiminnassa ulkoiluosasto oli yhteydessä kaupungin vesilautakunnan, Van-

taanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen ja maataloushallituksen vesiensuojelutoimiston kanssa.

Kaupungin ulkoilualueilla olevista pikkujärvistä ja lammista osa oli varattu kalastusalan tutkimus- ja koetoimintaa varten. Ulkoilijat saivat kesäisin harjoittaa onkimista vain Pirttimäen ulkoilualueella sijaitsevilla Jylhä- ja Sulalammilla sekä Luukin ulkoilualueella olevilla Halko- ja Väärälammilla. Kahdella viimeksi mainitulla oli myös talvisin pilkkiminen sallittua.

Merilinnustus. Merilintujen syysmetsästysoikeus vuokrattiin yhteisesti kahdeksalle helsinkiläiselle metsästysseuralle. Metsästystä saatiin harjoittaa seuraavilla saarilla ja ulkoluodoilla: Gråskärsbådanin luodot, Hundörsbådarna, Koira-luoto, Trutkobben lähiluotoineen, Lågsjär, Flathällen ja Yttersjär. Mainittujen seurojen jäsenet saivat ampua alueella 1.10.—31.12. välisenä aikana vain alleja ja meriteeriä.

Valistus- ja valvontatoiminta. Neuvonnan ja valistustoiminnan avulla pyrittiin tekemään tunnetuksi kalastuslakia ja -asetuksia sekä kalavesien hoitomenetelmiä. Ulkoiluosasto toimeenpani 4.—5. helsinkiläisten kalastusseurojen 41 edustajalle kalastuksen vartijakurssin. Kaupungin kalastuksen valvoja piti lisäksi vuoden aikana 15 esitelmää kalastusseurojen ja -kerhojen järjestämissä tilaisuuksissa. Ulkoiluosaston taholta vaikutettiin myös useiden uusien kalastusseurojen perustamiseen. Kaupungin alueella toimi kertomusvuoden päättyessä kaikkiaan 82 kalastusseuraa ja -kerhoa niiden yhteenlasketun jäsenmäärän noustessa n. 8 000:een.

Ulkoiluosaston toimesta suoritettiin kalastuksen ja merilinnustuksen valvontaa yhteistoiminnassa merivartioston ja poliisin sekä muutamien kalastus- ja metsästysseurojen asettamien vartijoiden kanssa. Kaikkiaan tarkastettiin n. 900 kalamiehen luvat, jolloin takavarikoitiin yht. 16 eri pyydystä.

Tehostetun valvonnan ja valistustoiminnan ansiosta ovat rikkomukset jatkuvasti vähentyneet.

Matkailijapalvelu. Ulkoiluosaston hoidossa olivat leirintäalueet Lauttasaaren ja Tullisaaren ulkoilupuistoissa.

Lauttasaaren leirintäalueella yöpyi leirintäkauden aikana 4 479 (ed. v. 4 478) suomalaista ja 3 659 (3 176) ulkomaalaista eli yhteensä 8 138 (7 654) henkilöä.

Tullisaaren leirintäalueella yöpyi vastaavasti 2 681 (1 650) suomalaista ja 1 991 (1 199) ulkomaista matkailijaa.

Molempien leirintäalueiden kokonaiskävijämäärä käsitti näin ollen 12 810 (10 503) matkailijaa, joista suomalaisia oli 7 160 (6 128) ja ulkomaalaisia 5 650 (4 375).

Stadionin retkeilymaja oli Suomen Retkeilymajajärjestön hoidossa. Majassa kävi yhteensä 15 382 (14 087) vierasta, joista suomalaisia 8 857 (8 614) ja ulkomaalaisia 6 525 (5 473). Vieraat olivat kotoisin 66 eri maasta ja viipyivät majassa keskimäärin 2 vrk henkilöä kohti. Lukumääräisesti ensimmäisellä sijalla olivat saksalaiset, joita oli 1 902 (1 850) henkeä, toisella sijalla ruotsalaiset, 1 694 (1 122) henkeä.

Muutoiminta. Kertomusvuoden talousarviossa tarkoitukseen varattu määräraha teki mahdolliseksi 113:n suuriperheisen ja vähävaraisen äidin sekä heidän nuorimpiinsa kuuluvan 128 lapsen ilmaisen, 14 vrk:n pituisen oleskelun Lomaliiton, Virkamiesliiton sekä Svenska Semesterförbundet ja Lasten Kesä nimisten yhdistysten lomakodeissa (ed. v. 105 äitiä ja 120 lasta).

Ulkoilujärjestöjen tukeminen. Ulkoiluosasto järjesti retkeilyväen

neuvottelutilaisuuden kahdesti vuoden aikana ja oli jatkuvasti yhteistyössä Helsingin Yleisen Matkailijayhdistyksen retkeilytoimikunnan kanssa, johon kuului 15 retkeilykerhoa. Retkeilyjärjestöjen toiminnan tukemiseksi myönnetty määräraha jaettiin kolmen sitä anoneen järjestön kesken.

Viihdytys- ja kotiseututoiminta. Osaston toimesta järjestetyssä Hietarannan juhannusjuhlassa oli maksanutta yleisöä 3 964 (4 905) henkeä. Toinen juhannuskokko poltettiin Kaivopuiston rannassa, missä oli myös runsaasti yleisöä.

Ulkoilmakonsertteja järjestettiin yht. 78 (84) eri puolilla kaupunkia. Näistä 34 konserttia oli 7:n eri soittokunnan pitämää ja 44 konserttia 12:n eri laulukuoron pitämää. Helsingin Torvisoittokunnalla oli lisäksi touko-kesäkuun aikana kaikkiaan 28 ulkoilmakonserttia kaupungin puistoissa sekä konsertti Kustaankartanon vanhainkodissa ja samoin Koskelan sairaskodissa. Yhteislaulutilaisuuksia järjestettiin 8 (7) ja vapaanäytäntöjä ulkoilmateattereissa 2 (3) kertaa.

Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi helsinkiläisten keskuudessa osasto oli yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Ulkoiluosasto palveli yleisöä myös antamalla tietoja kotiseutukysymyksistä.

Tiedotus- ja suhdetoiminta. Ulkoiluosasto järjesti useita tilaisuuksia, joissa selostettiin helsinkiläisille tarjoutuvia ulkoilumahdollisuuksia. Lehdistön radion ja television välityksellä selvitettiin myös ulkoiluasioita ja tehtiin mainosta pääkaupungin asukkaiden ulkoiluharrastuksen lisäämiseksi.

Koulujen hiihtoloman aikana järjestettiin ohjattuja tutustumisretkiä eri ulkoilualueille ja toukokuussa kaupunginvaltuustolle ja lautakuntien jäsenille tutustumisretki Luukin ja Pirttimäen ulkoilualueille.

Ulkoiluosaston toimesta jaettiin ilmaiseksi viittä erilaista ulkoilualueiden esittelylehtistä mm. kouluihin ja järjestöille sekä liike- ja teollisuuslaitoksille. Kertomusvuoden aikana saatiin jakeluun myös kaupungin ulkoilupuistoja ja -alueita sanoin ja kuvin esittelevä, aluekartoilla varustettu taiteilehtinen »Metsiin, merille, maanteille» 12 000 kpl:n painoksena sekä sen 2 000 kpl:n suuruinen ruotsinkielinen painos »Ut i skogen, ut på havet och landsvägarna».

Suhdetoimintamielessä oltiin kiinteässä yhteydessä lukuisiin maa- ja meriulkolun eri muotoja harjoittaviin seuroihin ja järjestöihin. Myös puheita ja esitelmiä pidettiin mm. ulkoilmanäytäntöjen ja juhannusjuhlien yhteydessä.

Eläintarhaosasto

Eläintarhanosaston tehtävänä oli Korkeasaaren eläintarhan hoitaminen.

Henkilökuntaan kuului kertomusvuoden aikana 9 vakinaista viranhaltijaa ja 24 pysyvästi palkattua työntekijää. Tilapäisen henkilökunnan määrä oli korkeimmillaan 34. Osaston päällikkönä toimi intend. Curt af Enehjelm.

Eläintarhassa kävi kertomusvuoden aikana:

	Aikuisia	Lapsia	Yhteensä
Korkeasaaren lauttaa käyttäen	226 100	104 350	330 450
Maksullisia moottoriveneitä käyttäen	59 800	20 700	80 500
Kaikkiaan	285 900	125 050	410 950

Maksullisissa kohteissa kävi:

	Aikuisia	Lapsia	Yhteensä
Leijonalinnessa	148 067	80 260	228 327
Apinatalossa	194 439	91 255	285 694
Karhilinnassa	159 759	79 727	239 486
Karhulinna käymälässä	8 581	6 599	15 180
Kaikkiaan	510 846	257 841	768 687

Korkeasaaren eläintarhan 75. toimintavuoden juhlistamiseksi järjestettiin 8.—14.6. Korkeasaari-viikko, jonka aikana yleisöllä oli vapaa pääsy Apinataloon, Karhulinnaan, Kissalaaksoon ja Leijonalinnaan. Viikon tunnetuksi tekemiseksi painatettiin mainosjuliste 1 000 kpl:n painoksena. Julisteita kiinnitettiin liikennelaitoksen kulkuneuvoihin ja mainospylväisiin. Korkeasaari-viikko avattiin järjestämällä saarella ulkoilmajuhla. Lisäksi tarjosi kaupunginhallitus kutsuvieraille juhlaillallisen Korkeasaaren ravintolassa.

Korkeasaari-viikon alkuun mennessä valmistui myyntiin saarta esittelevä opaskirjanen 5 000 kpl:n suomenkielisenä ja 1 000 kpl:n ruotsinkielisenä painoksena. Lisäksi myytiin mainosmielessä saarta ja sen eläinkantaa esitteleviä postikortteja. Postilaitoksen toimesta leimattiin saaresta lähetetty posti saarta kuvaavalla leimalla.

Kertomusvuoden päättyessä oli saaren kokoelmissa n. 200 eri eläinlajia ja n. 1 000 eläintä. Mainittakoon, että saarella oli edustettuna 7 eri karhulajia, 11 kissaeläinlajia, 7 hirvilajia, 10 apinalajia ja 10 pöllölajia.

Uusien eläinten hankinnassa kiinnitettiin päähuomio sopivien eläinten saamiseen vuoden aikana valmistuneeseen Kissalaaksoon. Niinpä hankittiin 2 mustaa leopardia, 3 gepardia eli metsästysleopardia, lumileopardi, 2 Kanadan ilvestä, 2 servaalia ja 2 erämaan ilvestä. Muista uusista lajeista mainittakoon 4 Skotlannin ylänkömaakarjaan kuuluvaa eläintä, kierteishäntäkarhu, 11 neljään eri lajiin kuuluvaa apinaa sekä lukuisia erilaisia lintuja.

Kertomusvuoden aikana myytiin tai vaihdettiin uusiin eläimiin 150 eläintä, joista 11 oli erilaisia lintuja.

Saarella syntyi vuoden aikana yhteensä 1 104 eläintä, joista kuitenkin n. 800 oli eläinten ruokintaan käytettyjä kaniineja ja marsuja. Syntyneistä eläimistä mainittakoon 8 näätkoira, 4 alppikaurista, 21 viiteen eri lajiin kuuluvaa hirveä, 2 visenttiä, 2 neitokurkea ja 28 riikinkukkoa.

Eläimiä kuoli tai teurastettiin 1 109. Luku sisältää em. teurastetut kaniinit ja marsut. Merkittävimmät kuolleet eläimet olivat kodiak-karhu, leijona ja nilganantilooppi.

Kertomusvuoden aikana valmistui ns. Kissalaakso, jossa esiteltiin kaikki saarella olevat kissaeläimet. Muista rakennustoista voidaan mainita verstaarakennuksen ja vesilintutalon lämmitysjärjestelmien muuttaminen öljylämmitteisiksi.

Menot ja tulot. K ä y t t ö m e n o t olivat kokonaisuudessaan 5 792 838.63 mk, josta 439 106.34 mk tuli lautakunnan ja viraston, 1 051 262 mk kiinteän käyttöomaisuuden korkojen ja poistojen, 1 269 467.85 mk urheilun, 689 349.39 mk ulkoilun, 596 657.82 mk Korkeasaaren eläintarhan, 480 926.39 mk rakennusten vuosikorjausten, 987 068.84 mk muun kunnossapidon sekä 279 000 mk avustusten osalle.

Urheilutoimen uudisrakennustöihin käytettiin 2 208 789.12 mk, josta 1 318 320,28 mk urheilun, 586 849.82 mk ulkoilun ja 303 619.02 mk Korkeasaaren eläintarhan osalle.

Perusparannustöihin käytettiin 739 343.52 mk, josta 509 732.65 mk urheilun, 190 130.04 mk ulkoilun ja 39 480.83 mk Korkeasaaren eläintarhan osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 1 086 583.49 mk, josta urheilulaitoksista 574 246.99 mk, ulkoilusta 246 507.41 mk ja Korkeasaaren eläintarhasta 265 829.09 mk. Rakennusavustusta veikkausvoittovaroista saatiin lisäksi 154 000 mk.
